

Kunnskapsdepartementet
Avd.: Skriv inn avdeling
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.:
2023/362480

Oslo, 01.09.23

FoU i næringslivet

Innovasjon Norge takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens arbeid med å øke FoU i næringslivet.

Regjeringens mål om å øke næringslivets investeringer i FoU kan skje gjennom at mer aktivitet i næringslivet vris mot mer FoU- intensive næringer, eller ved at FoU- investeringene øker innenfor eksisterende næringer¹. For næringslivet er investeringer i forskning og utvikling som alle andre investeringer, det ligger en forventning om at investeringen skal gi fremtidig avkastning. Denne avkastningen kommer ved kommersialisering av FoU.

Norge har behov for å øke kommersialiseringsresultatene av forskningsinnsatsen, og vi må derfor skape gode økosystemer og mekanismer for kunnskapsoverføring fra academia til næringslivet. Både OECD² og Produktivitetskommissjonen³ peker på at kommersialiseringsarbeidet må styrkes og gi flere og mer synlige resultater i Norge. Også i EU har det vært en dreining de siste årene til at det settes høyere krav om at forskningsresultater skal gi nytteverdi i markedene og for brukerne, og i Horisont Europa er innovasjon og tilgang på vekstkamaler en viktig del. Pilar tre- Innovative Europe i Horisont Europe reflekterer denne vridningen mot innovasjon og kommersialisering.

Innovasjonsvirkemidler

Dersom bedriftens mål med FoU-prosjektet er kommersialisering og lykkes i et betalende marked bør virkemiddelapparatets ordninger støtte opp om dette målet, og bistå bedriften gjennom de ulike fasene. Dette kan være støtte til å mobilisere privat kapital, introduksjon til eksportmuligheter eller sparring rundt forretningsmodell. På denne måten vil man kunne legge til rette for en helhetlig FoU vekstreise hvor virkemidlene er tilpasset bedriftens behov for at FoU- investeringene skal gi kommersiell verdi.

Innovasjon Norge mener at en måte å stimulere til at flere FoU- intensive bedrifter etableres og vokser, er å vri offentlig finansiering mot såkalte deeptech bedrifter. Dette er bedrifter som utvikler «Banebrytende teknologi som krever intensiv FoU med store tids- og kapitalkrav for å gå fra en ide til markedstilpasning»⁴. Bedriftene er innovative med lange utviklingsløp som ikke nødvendigvis egner

¹ Nifu/Oslo Economics (2023): Privat finansiering av forskning, utvikling og forskningsbasert innovasjon i Norge

² [OECD Reviews of Innovation Policy: Norway 2017 | READ online \(oecd-ilibrary.org\)](#)

³ [NOU 2015: 1 - regjeringen.no](#)

⁴ Tillväxtverket/Vinnova (2023): Förutsättningarna för deeptech i Sverige

seg for tradisjonelle bankinstrumenter. De må håndtere uvanlig høy teknologisk, markeds- og produksjonsrisiko, og her kan offentlig virkemidler avlaste risiko for å utløse private investeringer.

Norge har et særskilt behov for å diversifisere næringsstrukturen for å få flere ben i stå på. Norsk konkurransekraft og verdiskaping avhenger av kontinuerlig innovasjon i bredden av næringslivet. Det er flere forklaringer på hvorfor bedrifter investerer for lite i innovasjon. En av de er at langsiktige FoU-prosjekter med høy risiko og lønnsomhetspotensial ofte vil bli nedprioritert til fordel for sikrere investeringer med lavere forventet avkastning.

For å øke investeringer i FoU i eksiterende næringsliv, samt stimulere til oppstart av nye FoU- intensive bedrifter, mener Innovasjon Norge det er riktig å øke bruken av virkemidler som avlaster bedriftenes finansielle risiko og utløser privat og andre former for finansiering. I 2022 tildelte Innovasjon Norge 7,1 mrd. kroner til utvikling og innovasjon i norsk næringsliv. Virkemidlene var med på å utløse privat kapital og andre former for finansieringskilder, og til sammen ble næringslivet tilført 24,2 mrd. kroner⁵.

Å øke rammen for næringsrettede virkemidler er i tråd med et av forslagene for å øke private investeringer i FoU fra NIFU og Oslo Economics.⁶ Her trekkes det frem at tiltaket kan bidra til å øke addisjonell finansiering fra bedriftene.

Invest In

Innovasjon Norge mener det er en rekke faktor som peker i retning av det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å tiltrekke FDI til Norge. En viktig konsekvens er at multinasjonale selskaper ofte bringer ny teknologi til vertslandet, som igjen gir spill-overeffekter i form av innovasjoner. Dette betyr at ved å spre kompetanse og know how, styrkes humankapitalen i vertslandet. Dette vil føre til sterkere konkurranse i vertslandet, som igjen vil føre til produktivitetsvekst, lavere priser og mer effektiv ressursallokering.⁷

Norge taper konkurransen med andre land om FDI, og vi er et landene som har færrest funksjoner knyttet til en nasjonal Invest In funksjon. Ser vi bort fra Norge, er gjennomsnittet i OECDs undersøkelse 70 ansatte i Invest in funksjonen. Både Inveset in Denmark og Invest in Sweden har om lag 50 årsverk. Til sammenlikning har den norske Invest in- funksjonen 8,5 årsverk⁸.

NIFU og Oslo Economics presenterer i sin rapport en rekke forslag til tiltak. Et av de er å styrke Norges Invest in funksjon for å tiltrekke flere private, utenlandske FoU- investeringer til Norge. Dersom man bruker midler på å fremme nye FoU- investeringer i Norge, vil dette kunne bidra til å stryke næringer med høy FoU- intensitet⁹.

Eierskap til resultatene (IPR)

På mange måter har norsk næringsliv for lite erfaring med bruk av IP fra forskningsinstitusjoner som et konkurransefortrinn. Det er ofte et ønske fra investorer om bedre kontroll på IP, og i mange tilfeller at bedriften skal eie, ikke bare ha en lisens. Dette er i strid med praksis fra universitetene, da utlisensiering av IP er det viktigste virkemidlet man har for å sikre at offentlig finansierte forskningsresultater blir ivaretatt og sikret kommersiell bruk (det stilles en aktivitetsplikt i lisensavtalen

⁵ Innovasjon Norges årsrapport 2022: [Årsrapport Innovasjon Norge 2022](#)

⁶ NIFU/Oslo Economics (2023): Privat finansiering av forskning, utvikling og forskningsbasert innovasjon i Norge

⁷ OECD (2018) Mapping of Investment Promotion Agencies in OECD countries

⁸ *ibid*

⁹ NIFU/Oslo Economics (2023): Privat finansiering av forskning, utvikling og forskningsbasert innovasjon i Norge

for å unngå at det blir kjøpt og lagt i en skuff eller forsvinner dersom selskapet går konkurs). Det er mulig å løse denne utfordringen ved å øke kompetanse rundt IP og lisensiering.

Med vennlig hilsen
for Innovasjon Norge

Eva Camerer
Divisjonsdirektør

Marte Tobro
Avdelingsleder